

Fra en bibeloversætters værksted

For nogen tid siden blev der i Udfordringen spurgt: ”Betyder ’evig tid’ noget andet for teologer end for os almindelige mennesker?” Det var et retorisk spørgsmål, og spørgeren forventede, at vi straks ville nikke med hovedet og sige ”selvfølgelig ikke, teologerne må have misforstået noget.”

I virkeligheden forholder det sig omvendt. Fordi teologerne har studeret hebraisk og kender hele Bibelen godt, har de som regel bedre muligheder end ’almindelige mennesker’ for at forstå de forskellige nuancer der ligger i et ord som ’evigt’. Det er både et oversættelsesspørgsmål og et fortolkningsspørgsmål hvad ordet ’evigt’ egentlig kan betyde. Da den bibelske tekst oprindeligt blev skrevet på et helt andet sprog end dansk og i en anden kultur, kan man ikke gå ud fra, at betydningsområdet af det danske ord ’evig’ dækker over det samme betydningsområde som det hebraisk ’olam’. De, der har Illustreret Norsk Bibelleksikon, kan slå op og se at ordet ’evigt’ er brugt til at oversætte 13 forskellige hebraiske ord, plus to aramæiske. Det almindeligste er ’olam’ og sammensætninger med ’olam’.

Endvidere siger dette Bibelleksikon følgende, her gengivet i fordansket udgave: ”I GT bruges ordene evig, evighed i *relativ* betydning. Karakteren af den sag det i hvert tilfælde gælder, og forholdene i forbindelse hermed, angiver varigheden.” Med andre ord betyder ’olam’ i GT ikke altid det samme som vi forstår med ’evig’ på dansk.

Lad mig tage et eksempel: 5 Mos 15,17 taler om en slave, der er blevet frigivet, men som vælger at forblive slave. Her forekommer udtrykket: ”så skal han være din træl for livstid.” Den ældgamle engelske oversættelse, King James, siger: ”and he shall be thy servant for ever.” Ordet er ’olam’, altså ’evigt’, men betyder egentlig ”så længe det kan lade sig gøre” eller ”så længe han er i live.”

2 Krønikebog 7 har et interessant afsnit, som også kaster lys over betydningen af ’evigt’. Det drejer sig om indvielsen af Salomons tempel. Vers 16 siger: ”Og nu har jeg udvalgt og helliget dette hus, for at mit navn kan bo der til *evig* tid.” David havde tidligere fået dette løfte om Salomon: ”Jeg vil grundfæste hans kongedømme til evig tid.” (2 Sam 7,13 og 16). Men samtidig hører vi om, at HVIS Salomon til stadighed vil være lydige, så vil hans kongedømme vare ved, men HVIS han og folket ikke er lydige, så vil Gud rykke dem op fra det land, de har fået og forkaste sit eget tempel. (2 Krøn 7:17-22.) Ordet ’evig’ er altså betinget, når det bruges om Guds løfter og pagter med Israels folk. Vi ved da også, at Israels folk blev drevet bort fra deres land af Herren selv, og templet blev ødelagt to gange på grund af folkets ulydighed mod Herren.

(Revideret november 2016)